

SFÂNTUL
IOAN DIN KRONSTADT

Cum
ne mântuiește
Dumnezeu

Sfaturi de urmat pentru toată vremea

ediția a doua

Traducere din limba rusă
Corina-Alexandra Toader

editura
Σοφία

București

Izvorul înțelepciunii cuprinse în această carte este Sfântul Ioan, făcătorul de minuni din Kronstadt, cunoscut întregii lumi ortodoxe ca unul dintre uriașii Bisericii vremurilor moderne. Numeroasele lui cărți de învățătură, scrise cu căldură, profunzime și simplitate, sunt una dintre comorile cele mai de preț ale literaturii duhovnicești ruse.

Mitropolitul Veniamin Fedcenkov, care a fost apropiat al multor drepti și cuvioși ai Rusiei dinainte și de după revoluția bolșevică, cunoscându-l personal pe Sfântul Ioan și slujind împreună cu el, a ales din învățăturile lui răspunsuri la numeroase întrebări care îi frământă de obicei pe creștini. Concise și pline de limpezime, ele oferă fiecăruia nu numai cunoștințele necesare spre mântuire, ci și însuflețirea harică ce dă putere spre aplicarea lor în viața de zi cu zi.

– Trebuie să ne fie teamă de moarte?

– Nu vă temeți și nu vă întristați, fraților, peste măsură! Iisus Hristos, Mântuitorul nostru, cu moartea Sa a omorât moartea noastră și, cu Învierea Sa, a pus început învierii noastre, iar noi, în fiecare săptămână, în fiecare zi de duminică, sărbătorim prin Învierea lui Hristos învierea noastră viitoare, a tuturor, și gustăm viața veșnică.

– Ce este de făcut dacă credința în Dumnezeu slăbește la vreme de boală?

– Atunci când credința în Dumnezeu se va stinge în timpul vieții și bunăstării tale sau pe timp de boală și la ieșirea din această viață, de la deșertăciunile vieții sau de la boală și de la înfricoșarea morții, uită-te atunci cu ochii înțelepți ai inimii la mulțimea strămoșilor, patriarhilor, prorocilor și preacuvioșilor și la mulțimea tuturor sfinților. Vezi cum au privit ei neconținut spre Dumnezeu în timpul vieții, iar la ieșirea din această viață au avut nădejdea învierii și vieții veșnice, și să le fii următor. Aceste exemple vii,

atât de multe, pot întări credința șovăitoare a fiecărui creștin în Dumnezeu și în viața veșnică viitoare.

– *Cum să scăpăm de tristețe?*

– Atunci când se întristează sufletul tău la vreme de boală, iar moartea vine cu înfricoșare, liniștește-ți și mângâie-ți inima cea șovăitoare, tulburată și întristată, prin următoarele cugețări: *Tu, Doamne, din adâncul înțelepciunii iubirii de oameni toate le faci și le dai tuturor cele de trebuință. Și crede că El le face toate spre binele nostru: fie viață, fie boală, fie necazuri, fie întristări, fie moarte, așa încât nu poți să îți dorești ceva mai bun. Să nu spui: Este cam devreme să mor, mi-aș dori să mai trăiesc spre slava lui Dumnezeu, spre folosul rudelor, al celor apropiați, mi-aș dori să mai văd lumina, să mă îndulcesc de bucuriile pământești. Fii mulțumitor Domnului pentru faptul că până acum ai folosit bunătățile, îndurările, binefacerile Sale. Acum te supui voii Sale, chemării Sale, însă, cu toate astea, în același timp, să nu deznădăduiești nici în prelungirea vieții pământești.*

– *Dumnezeu ne poate mântui și pe patul de moarte?*

– Cât de ușor și repede ne poate mântui Domnul! Într-o clipită, pe neașteptate, fără să îți dai seama. Adeseori s-a întâmplat ca în timpul zilei să păcătuiesc mult, însă noaptea, după rugăciunile de seară, m-am retras în liniște iertat, cu

adâncă pace și desfătare în inimă, asemenea zăpezii albite de harul Duhului Sfânt! Cât de ușor ne va mântui Domnul la apusul vieții noastre, la bătrânețile noastre! Mântuiește-mă, mântuiește-mă pe mine, Preabunule Dumnezeu, primește-mă în Împărăția Ta cea cerească! Totul este cu putință la Tine. *Pentru stăpânul său stă sau cade. Dar va sta, căci Domnul are putere ca să-l facă să stea* (Romani 14, 4).

– *Putem să ne dorim moartea?*

– La întristarea sufletului îți dorești uneori să mori. Este ușor să mori, nu-i greu, însă ești pregătit să mori? Căci după moarte urmează judecata întregii tale vieți (v. *Evrei 9, 27*). Nu ești gata de moarte, iar dacă ea ar veni la tine, ai tremura din tot corpul. Nu irosi deci cuvintele în zadar, nu spune: mai bine ar fi să mor, ci mai degrabă spune: cum să mă pregătesc de moarte ca un creștin?

– *Ne putem întâlni cu rudele după moarte?*

– Să dea Domnul ca după moarte să nu încezeze legătura noastră frățească cu rudele și cunoștii noștri, pentru ca iubirea să nu se stingă prin moarte, ci să ardă cu flăcări strălucitoare, iar amintirea adevărată veșnică a celor adormiți să rămână în noi până la sfârșitul nostru!

– *De ce ne părăsește uneori Dumnezeu?*

– Dumnezeu Îl ia uneori de la noi pe Duhul Sfânt pentru a vedea și lupta noastră personală

cu cel viclean, pentru a avea pentru ce să ne încununeze. Însă nu ne lăsa, nu ne părăsi pe noi cu desăvârșire, pentru desele noastre căderi în păcat, Dumnezeuule! Ci cu judecățile ce le știi, mântuiește și mântuiește-ne și pe noi!

(Făptura Ta sunt, mântuiește-mă!)

Dumnezeule Preabune! Mântuiește-ne pe noi, păcătoșii, pentru numele Tău. Nu Te uita la nedreptățile noastre, pe care le săvârșim în fiecare zi, însă nu cu voia noastră, nu cu răutate, nu cu îndărătnicie, ci uită-Te la acele clipe ale vieții noastre când Îți urmăm numai Ție, când lacrimile umilinței și ale dragostei curg către Tine din ochii noștri, când eu doresc din tot sufletul să zbor spre Tine, precum pasărea în munți, din lumea cea păcătoasă – de la mine însumi, de la păcatele mele, pentru a nu mai greși, pentru a nu Te mai mânia pe Tine, Preabunule Dumnezeu și Preadrepte Judecător al meu.

– Ce să le spunem celor care nu cred în viața de după moarte?

– Oamenii sunt nedumeriți și, la drept vorbind, mulți nu cred în această cinste, care ne este promisă de către Sfinții Părinți în viața viitoare, pentru că satana a umilit omenirea în fața propriilor săi ochi. Însă aceasta este o adevărată onoare și în asta trebuie să credem: omul este chipul lui Dumnezeu, pentru aceasta S-a și întrupat Fiul lui Dumnezeu, pentru a reînnoi chipul Său. În scrierile Sfinților Părinți este dezvoltată această idee.

– *Se pot mântui oamenii păcătoși care nu s-au pocăit?*

– Acesta este un adevăr îngrozitor: păcătoșii care nu s-au pocăit, după moarte pierd orice posibilitate de a se schimba spre mai bine, ceea ce înseamnă că rămân tot timpul predați chinurilor veșnice (păcatul nu are cum să nu chinuie). Prin ce este demonstrat acest lucru?

Cine nu știe cât de greu este pentru un păcătos să se apropie, fără harul lui Dumnezeu, de la calea cea îndrăgită de el, a păcatului, spre calea faptelor bune! Cât de adânc se înrădăcinează păcatul în sufletul păcătosului și rădăcinile sale în toată ființa, dându-i păcătosului înfățișarea sa, care vede lucrurile altfel decât sunt în firea lor, care se prezintă pe sine într-un chip încântător! De aceea, vedem că există mulți păcătoși care nu se gândesc la manipularea lor, nu se consideră pe ei înșiși mari păcătoși, pentru că iubirea de sine și mândria îi orbesc; în cazul în care se consideră păcătoși, atunci se dedau deznădejzii diavolești, care răspândește un întuneric adânc în mintea lor și le îndârjește puternic inima.

Dacă nu ar fi harul lui Dumnezeu, nici unul dintre păcătoși nu s-ar îndrepta spre Dumnezeu, deoarece capacitatea păcatului de a ne întunece ne leagă de mâini și de picioare. Însă timpul și locul acțiunii harului se află doar aici: după moarte, rugăciunile Bisericii pentru păcătoșii pocăiți pot avea efect doar asupra acelor care

au dorința în suflet, lumina faptelor bune pe care le aduc cu ei din această viață, precum și asupra acelor de care se poate prinde harul Duhului Sfânt sau rugăciunile rodnice ale Bisericii. Păcătoșii nepocăiți sunt, fără îndoială, fiii pieirii. Ce să-mi spună experiența atunci când mă aflu în adâncul păcatului? Uneori o zi întreagă mă chinui și nu mă pot apropia cu toată inima, pentru că păcatul mă îndârjește, făcând de neatins pentru mine milostivirea lui Dumnezeu: eu ard în foc și rămân de bunăvoie în el, pentru că păcatul mi-a încătușat puterile, iar eu, ca un încătușat în lanțurile interioare, nu mă pot ruga lui Dumnezeu, până când Domnul, văzând neputința, și smerenia mea, și lacrimile mele, Se va milostivi de mine și-mi va trimite pe Duhul Său cel Sfânt. Nu în zadar omul, supus greșelilor, este numit prizonierul căderii în păcat.

– *De ce necredincioșii stârnesc milă?*

– Când îmi amintesc de Fiul lui Dumnezeu, perceput în unitatea dumnezeirii Sale cu natura omenească, și de modul în care trăiesc așa-numiții creștini, aceia îmi stârnesc frică și milă: frică, pentru că aștept imensa MILĂ A LUI DUMNEZEU pentru cei nepăsători, nemulțumitori și răutăcioși; milă, pentru că văd o mulțime de creștini care de bunăvoie se lipsesc de fericirea de nespus a vieții veșnice și se aruncă pe sine în focul veșnic, în chinurile veșnice!

– *De ce trebuie să ne rugăm pentru rudele noastre adormite?*

– În fiecare dimineață și seară să te rogi Domnului pentru strămoșii și frații adormiți, ca să viețuiască în tine amintirea morții și să nu se stingă în tine nădejdea în viața viitoare de după moarte, pentru a se smeri mereu sufletul prin gândul la viața ta trecătoare.

Pentru adormiți să te rogi ca și cum sufletul tău s-ar afla în iad, în flăcări, și tu însuși te chinui, să te rogi cu ardoare pentru odihna lor în loc luminos, în loc de odihnă.

– *Ce înseamnă libertatea adevărată?*

– Creștinul adevărat nu uită niciodată că în această lume el este prizonierul diavolului și neîncetat tânjește după libertatea sufletului, dată de Fiul lui Dumnezeu tuturor celor care cred în El și folosesc puterea de a se elibera din robia păcatelor.

– *Este grav păcatul iubirii de cele pământești?*

– Sufletul nu trebuie să se alipească de lucrurile lumii acesteia nici măcar o clipă, deoarece ele nu sunt legate de suflet, și, iată, din pricina neînruirii lor cu sufletul nostru, acesta se simte atât de bolnav atunci când lucrurile lumii acesteia se alipesc de el.

– *Ne este folositoare aducerea-aminte de moarte?*

– Să-ți amintești mereu că soarele vieții tale cu fiecare zi se apropie din ce în ce mai mult de apus. Nu te înfumura în fața nimănui, ci fii smerit, cu înțelepciune. Viața fiecărui om este precum focul, pe care îl aprinde Domnul prin suflarea Sa de viață la termenul stabilit, după care el trebuie să se stingă în lumea aceasta și să ardă mai bine, cu flăcări mai strălucitoare, într-o altă lume, prin anumite eforturi din partea omului.

O, ce bine ar fi dacă am debarca cu toții pe malul Împărăției cerurilor!

– *Cum să ne pregătim pentru viața viitoare?*

– O, nespusă sfântă bunătate a chipului lui Hristos, de Care au dorit să se bucure toți sfinții! Pentru care s-au străduit să se curățească cu toate puterile de orice răutate a trupului și a sufletului, cu osârdie, până la moarte, toți apostolii, mucenicii, preacuvioșii, drepții și toți sfinții! Când Te voi vedea pe Tine, în sfârșit, Preadulce Iisuse? Tu mă pregătești pentru această vedere în fiecare zi, curățindu-mă neîncetat de orice răutate a păcatului. Îți mulțumesc și Te slăvesc în fiecare zi!

O, Doamne Iisuse Hristoase, pentru Care eu trăiesc, respir, mă căiesc, mă izbăvesc, mă bucur, mă luminez, mă întăresc, mă liniștesc, mă veselesc! Când Te voi vedea, când voi fi vrednic de Tine?!

Fraților! Pregătiți-vă pentru unirea cu Dumnezeu! Lăsați deoparte deșertăciunile lumii!

Ocupați-vă de marea lucrare a curățirii și a desăvârșirii voastre! Îndrăgiți sporirea credinței și faptelor bune, iar nu progresul lumii acesteia! Ne pregătim pe pământ să vedem pe Creatorul tuturor lucrurilor, celor văzute și nevăzute, a Cărui frumusețe este acolo, în veșnicie.

O, nevăzutele Binefăcător, pentru Care eu trăiesc neîncetat! Când Te voi vedea? Când voi vedea pe Binefăcătorul și Creatorul meu față către față? Când Te voi vedea pe Tine, Adevărul Ipostaziat, față către față? Când îmi voi pregăti aici lucrările pocăinței și ale adevărului și voi ieși din trupul meu, din această temniță a sufletului meu? Îmi doresc cu înflăcărare să Îl văd pe Creator, Care și pe mine m-a făcut cu înțelepciune după chipul și asemănarea Sa, cu rațiune, simțire, cu libertatea voinței și nemurirea sufletului. Când Îl voi vedea pe El, Multdoritul?

– *Ce va fi în veacul viitor?*

– În veacul viitor fericirea noastră se va înmulți prin uimirea de a vedea împrejur pe sfinții și minunații îngeri ai Domnului, puzderiile lor fără număr, rândurile lor ierarhice. Prin mirarea de a vedea pe toți sfinții, oamenii buni, simpli, ai lui Dumnezeu din toate veacurile: proroci, apostoli și toți ceilalți. Și – ce este mai important –, prin contemplarea lui Dumnezeu în lumina nepătrunsă, prin luminarea interioară personală și fericirea desăvârșirii, a neîntunecării, pricinui-